

ÅRSBERETNING

2015

ÅRSBERETNING 2015 for SILKEBORG RETSHJÆLP

INDLEDNING

Silkeborg Retshjælp aflægger hermed den årsberetning, der er krævet i henhold til retshjælpens vedtægter. Der er i medfør af § 9, nr. 2 i Tilskudsbekendtgørelsen (nr. 637 af 11. juni 2014) tillige afgivet beretning til Civilstyrelsen om antal rådgivninger og aktivitetsniveau i øvrigt. Oplysninger i den sidstnævnte beretning er også medtaget i nærværende beretning.

Beretningsåret er det 5. hele år i retshjælpens historie som uafhængig selvejende institution og det 71. år siden retshjælpen startede som Arbejdernes Retshjælp i Silkeborg.

Formen for beretningen fortsætter i øvrigt ændringen fra 2012, og beretningen indeholder således hovedsagelig de faktuelle forhold om retshjælpens forhold og aktivitet i beretningsåret. De mere generelle forhold om retshjælpen vil vi fortsat som i de tidligere år bestræbe os på at orientere om på vores hjemmeside www.silkeborgretshjælp.dk.

BERETNINGÅRET KORT

Silkeborg Retshjælp har efter udvidelsen i 2012 i beretningsåret ydet retshjælp med 2 ugentlige åbningsdage og 8 studenterrådgivere foruden 1 ugentlig telefontid.

Beretningsåret har først og fremmest været karakteriseret ved en voldsom turbulens i medarbejdergruppen med fuldstændig udskiftning af det samlede rådgiverkorps. Det har medført en markant nedsættelse af den samlede erfaringsmasse, og dermed retshjælpens rådgivnings- og sagsbehandlingskapacitet.

Videre er bestræbelserne på at udvikle kvalitetssikringsystemer, der skulle sikre såvel de råde søgende som retshjælpen mod erstatningskrav, fortsat i beretningsåret.

En ønsket udvidelse af retshjælpen og retshjælpens aktiviteter, derunder det i 2014 opstartede praktikforløb for jurastuderende, er indstillet og tilbageført i beretningsåret.

Måske for første gang nogensinde har beretningsåret budt på nedgang i antal rådgivninger. Forståeligt på baggrund af den personalemæssige situation, og tegn på at forrige år, 2014, blev en foreløbig peek i retshjælpens udvikling og historie.

ORGANISATION

Retshjælpen er nu en selvejende institution oprettet i 2010 ved omdannelse af den tidligere Arbejdernes Retshjælp i Silkeborg, som siden 1944 har været en sagsbehandlende retshjælpsinstitution drevet af fagbevægelsen i Silkeborg. Retshjælpens vedtægter er tilgængelige på vores hjemmeside www.silkeborgretshjælp.dk.

- Bestyrelse

Bestyrelsen udgør retshjælpens øverste ledelse. Ved beretningsårets afslutning havde bestyrelsen følgende sammensætning og konstituering:

Elisabeth Arnold, formand (afgået 31. december 2015)	valgt af medarbejdermødet
Ervind F Poulsen, næstformand	valgt af LO Silkeborg-Favrskovs forretningsudvalg
vakant	valgt af medarbejdermødet blandt Silkeborgs advokater
Retsassessor Karin Haisler Jessen, Retten i Herning	valgt af medarbejdermødet blandt domstolsjurister
Lektor Anette Storgaard, Århus Universitet, næstformand	valgt af medarbejdermødet blandt juraunderviserne på universitet
Kommunaldirektør Leif Sønderup	valgt på grund af lokalkendskab af den øvrige bestyrelse
Marianne Sander	valgt af PTU
Stig Streyder	valgt af Silkeborg Lejerforening
Stud.jur. Hanne Sommer	valgt af medarbejdermødet blandt medarbejderne
Sekretær Jette Barreth	valgt af medarbejdermødet blandt medarbejderne

Bestyrelsen har i beretningsåret afholdt 4 bestyrelsesmøder.

Retshjælpens mangeårige formand, Elisabeth Arnold, har besluttet, at hun udtræder af bestyrelsen ved årsskiftet. Retshjælpen har i den anledning afholdt en lille afskedsreception for hende.

Det har ikke været muligt at finde en lokal advokatrepræsentant til bestyrelsen.

Bestyrelsesarbejdet er ikke honoreret. Bestyrelsen har i henhold til vedtægterne besluttet, at retshjælpen alene godtgør de studerende bestyrelsesmedlemmers transportudgifter i forbindelse med bestyrelsesarbejdet, og derudover ikke andre udlæg eller udgifter i anledning af hvervet end et beskedent traktement i forbindelse med møderne.

ØKONOMI

Retshjælpens økonomi er udelukkende baseret på tilskud.

Det væsentligste tilskud kommer fra statens retshjælpsspulje efter retsplejelovens § 324 formidlet af Civilstyrelsen. Silkeborg Retshjælp havde søgt om kr. 1.090.000 i tilskud for 2015. Med bevilling af 30. april 2015 meddelte Civilstyrelsen, at styrelsen havde fastsat de rimelige driftsudgifter for bevillingsåret til kr. 779.300, hvorfor retshjælpen fik kr. 672.336 i basistilskud og kr. 106.964 i udligningstilskud. Og derudover kr. 26.210 i aktivitetstilskud, eller i alt kr. 805.510.

Retshjælpen har endvidere modtaget tilskud fra Silkeborg Kommune af kommunens § 18-midler (§ 18 i Lov om Social Service) til understøttelse og værdsættelse af frivilligelementet i retshjælpens virke. Retshjælpen har i beretningsåret modtaget kr. 55.000 i tilskud herfra.

Retshjælpen blev i 2013 godkendt efter Ligningslovens § 8 A til at modtage gaver. Som følge heraf kunne Retshjælpen i beretningsåret modtage kompensation for afholdt købsmoms i 2014 med kr. 13.916. Reglerne er nu ændrede, og retshjælpens godkendelse er tilbagekaldt med udgangen af 2014, da retshjælpen ikke længere kan eller vil opfylde betingelserne. Retshjælpen har derfor ikke længere mulighed for at modtage denne kompensation.

Retshjælpens samlede tilskudsindtægter har således i alt andraget kr. 874.426 i beretningsåret.

Den helt overvejende del af økonomien hidrører fra Retshjælpsspuljen. Orientering om tilskud fra Retshjælpsspuljen kommer først omkring bevillingsårets 1. maj. Denne sene udmelding medfører, at retshjælpen må anvende en lidt usædvanlig fremgangsmåde omkring den økonomiske styring.

Ud fra en gennemgang af forrige års faktiske forbrug og de ønskede aktiviteter i det indeværende år, beslutter bestyrelsen sig for et ansøgningsbudget på det ordinære bestyrelsesmøde i februar måned i forbindelse med ansøgningen om tilskud, der skal være indsendt inden udgangen af februar måned. Først når bevillingen bliver kendt i begyndelsen af maj beslutter bestyrelsen på sit majmøde sig for det egentlige driftsbudget for året. I perioden fra årets start til fastsættelsen af driftsbudgettet i maj drives retshjælpen med udgangspunkt i forrige års godkendte driftsbudget kun med afholdelse af de allermest nødvendige driftsudgifter.

Retshjælpens indtægter har ikke i beretningsåret været tilstrækkelige til at dække retshjælpens udgifter på det af bestyrelsen ønskede niveau. Efter at størrelsen af Civilstyrelsens tilskud for beretningsåret var oplyst omkring 1. maj, måtte bestyrelsen således tilpasse udgifterne til de foreliggende økonomiske rammer.

Retshjælpens driftsresultat i beretningsåret blev et lille underskud på kr. 7.798, der er inddækket af retshjælpens egenkapital.

FACILITETER

Retshjælpen er etableret med egne møde- og kontorfaciliteter med tilhørende udstyr i et lille lejemål, Hostrupsgade 24 B i Silkeborg, indeholdende et arbejdsrum med et stort fælles arbejdsbord, et lille møderum og et lille kontor. I forhold til en hensigtsmæssig arbejdsform og et rimeligt arbejds-klima ville bedre kontorfaciliteter være ønskelige.

Sagsbehandling foregår i arbejdsrummet, aftalte møder foregår i mødelokalet og sekretær og ledelse deler kontoret. Den "åbne" tid, hvor de råde søgende kan henvende sig uden forudgående tidsbestilling, afvikles på Silkeborg Bibliotek, da der ikke er mulighed for at etablere ventefaciliteter i retshjælpens egne lokaler.

Sagsbehandlingen foregår med et advokatsagsbehandlingssystem på retshjælpens egen server og arbejdscomputere til medarbejderne. En del af dette udstyr og programmel fik retshjælpen med, da den i 2010 blev udskilt fra fagbevægelsen, og resten er i det væsentlige anskaffet i 2010. Udstyret er ved at være nedslidt og i beretningsåret har der været flere nedbrud, der har forhindret sagsbehandlerne arbejde i længere perioder, fra timer til halve arbejdsdage.

Retshjælpens hjemmeside www.silkeborgretshjælp.dk er i det væsentlige endnu kun en orientering om de praktiske forhold omkring retshjælpen.

Retshjælpen har i beretningsåret forsøgt at få tilbud på et bedre og billigere telefonsystem. Det har ikke været muligt at få et tilbud, der prismæssigt kunne konkurrere med vores nuværende løsning.

DAGLIGDAGEN

Dagligdagen på retshjælpens kontor på beretningsårets almindelige kontordage, mandage og onsdage, er bygget op om dels morgenmødet og dels aftensmødet, hvor dagens hold på typisk 4 rådgivere og daglig leder deltager.

Morgenmødet afholdes 9.15-9.45. På morgenmødet gennemgår rådgiverne hver en for retshjælpsarbejdet relevant dom, som forud er udvalgt og uddelt af daglig leder. Gennemgangen foregår stående ved en talerpult og bliver således udover en faglig gennemgang tillige en procedurelignende øvelse i at stille sig op overfor en forsamling og formidle et mundtligt indlæg.

Aftensmødet afholdes 18.00-19.30 og indledes med at dagens hold spiser og hygger sig sammen. Dernæst gennemgås dagens nye sager fra enten biblioteket eller møderummet. Dette sikrer, at alle bliver bekendt med sagens problemstilling og strategien i de sager, der skal sagsbehandles. Denne funktion er en del af de studerendes oplæring. Aftenmødet slutter med gennemgang af relevant ny lovgivning, retspolitiske tiltag, orienteringer om tiltag i andre retshjælpsinstitutioner og andre forhold af generel interesse.

Mellem morgenmødet og aftenmødet ligger retshjælpskontorets åbningstid, der er 10-18 på begge åbningsdage.

2 rådgivere forlader kontoret for at passe "den åbne tid" på biblioteket mandage 10-13 og onsdage 15-18, hvor der ved 1. henvendelser ydes umiddelbar mundtlig rådgivning til de råde søgende, som uden forudgående aftale er mødt op og har skrevet sig på en liste, der har været hængt op mandage 9.30-13.30 og onsdage 14.30-17.30. Det er bestræbelsen at forsøge at hjælpe alle, der rettidigt har skrevet sig listen. Men der er meget ujævn søgning, og der kan være dage, hvor der er ventende, der enten bare går, når deres tålmodighed er opbrugt eller må henvises til enten telefonrådgivningen eller næste åbningsdag.

1. henvendelserne virker tillige som visitation til den videregående behandling, når rådgiverne i samråd med råde søgende vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt med videregående bi-

stand, oftest i form af sagsbehandling, og hvor rådgiverne vurderer, at retshjælpen kan være med til at gøre en forskel for rådeøgende og medvirke til at afværgede et muligt retstab. Den videregående rådgivning og bistand sker ved møder på retshjælpens kontor, hvortil der med det samme bookes en tid. Der kan være op til flere ugers ventetid til et møde på retshjælpens kontor.

Før morgenmødet, mellem møderne og efter aftensmødet arbejder rådgiverne med den konkrete sagsbehandling og afholder møder med de rådeøgende i mødelokalet, enten i de nye sager, der er blevet visiteret hertil på biblioteket eller i telefonrådgivningen eller efterfølgende møder med de rådeøgende i sager, der allerede er under sagsbehandling.

Sagsbehandlingen vil oftest have som formål enten at afklare en retsstilling yderligere eller være partsrepræsentant for rådeøgende i tilfælde, hvor der er en tvist enten med en jævnbyrdig modpart, en erhvervsdrivende eller en offentlig myndighed. I tilfælde, hvor tvisten skal afklares ved domstolene, kan retshjælpen, bortset fra i småsager, kun bistå til og med opnåelse af retshjælpsforsikringstilsagn/fri proces, hvorefter rådeøgende henvises til en advokat med sikkerhed for sagsomkostningsrisikoen.

I forbindelse med opstart af en sagsbehandling i en sag, gennemgås sagen og retshjælpens opdrag ved et fagligt samråd med daglig leder, hvorefter retshjælpen udsender en opdragsbekræftelse til rådeøgende med en angivelse af, hvilke konkrete opgaver retshjælpen har påtaget sig at bistå med.

Daglig leder står i dagens løb til rådighed for faglige samråd om sagerne, når rådgiverne har behov herfor. Faglige samråd kan angå alle sider af en sags behandling, derunder bl.a. tilrettelæggelse af sagsbehandlingsstrategien, indhentelse af faktuelle oplysninger og fremskaffelse af beviser, den involverede jura, bevisovervejelser, de konkrete skriftlige henvendelses tone, indhold, opstilling og sprog, sagskridt og navnlig de praktiske forhold omkring sagsførelsen.

En gang i kvartalet afholdes Sagsgennemgang mellem den enkelte rådgiver og daglig leder, hvor der tjekkes op på alle sagers status for at sikre kvalitet og rimelig fremdrift i alle sager.

Der afholdes tillige Kvartalsmøder mellem alle rådgiverne fra de to hold for at sikre ensartet sagsbehandling og tilgang til retshjælpsarbejdet. Ved kvartalsmøderne afholdes endvidere småkurser i aktuelle og relevante emner, lejlighedsvis ved udefrakommende undervisere, der hører til gruppen af retshjælpens specialrådgivere, der ofte er tidligere rådgivere, der i forbindelse med deres arbejde har opnået særligt kendskab til enkelte retsområder.

Der er i beretningsåret udarbejdet en Sagsbehandlingsinstruks for at sikre rimelig ensartethed og kvalitet i sagsbehandlingen.

DE RÅDSØGENDE

Retshjælpens målgruppe er primært afgrænset til rådeøgende i Silkeborg og omegn. Der føres ingen egentlig kontrol med, at denne afgrænsning overholdes. Men kravet om fysisk fremmøde i Silkeborg regulerer i praksis i det store og hele overholdelsen heraf. Det forekommer, navnlig i forbindelse med den telefoniske rådgivning, at vi får henvendelse fra andre dele af Danmark, men bliver vi opmærksomme herpå, henviser vi så vidt muligt til andre lokale retshjælpsmuligheder.

Vi har for beretningsåret registreret følgende om vores rådsøgende idet bemærkes, at det forekommer, at der er registreret flere rådsøgende i forbindelse med en enkelt henvendelse:

Køn	2011	2012	2013	2014	2015
Kvinder	55 %	62 %	57 %	59 %	55 %
Mænd	45 %	38 %	43 %	40 %	43 %
Foreninger				1 %	2 %

Alder	2011	2012	2013	2014	2015
< 20 år	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
20 - 29 år	12 %	16 %	15 %	11 %	15 %
30 - 65 år	74 %	76 %	75 %	75 %	69 %
>65 år	13 %	7 %	9 %	13 %	15 %

Indkomstgrundlag	2011	2012	2013	2014	2015
Overførselsindkomst*	50 %	45 %	50 %	45 %	47 %
Lønmodtagere	44 %	47 %	43 %	47 %	43 %
Fleksjob og revalidering	1 %	2 %	2 %	2 %	2 %
Selvstændige	3 %	3 %	3 %	4 %	4 %
Andet	2 %	3 %	2 %	2 %	4 %

*Overførselsindkomst er en samlebetegnelse og omfatter bl.a. uddannelsesstøtte, pension, efterløn, kontanthjælp, integrationsydelse, arbejdsløsheds- eller sygedagpenge.

RÅDGIVNINGEN

Retshjælpen opererer dels med en 1. henvendelse, hvor rådgivningen udelukkende er mundtlig, og dels ved videregående bistand, der navnlig indebærer skriftlig sagsbehandling.

1. henvendelserne svarer til bekendtgørelsens trin 1-rådgivning og ydes enten som telefonrådgivning eller ved fysisk fremmøde i vores "åbne tid". Alle 1. henvendelser er anonyme. Alle kan henvende sig ved en 1. henvendelse om alle typer problemer, og alle får en eller anden form for hjælp.

1. henvendelse kan ske ved personligt fremmøde i retshjælpens "åbne åbningstid" på Silkeborg Bibliotek mandage mellem kl. 10 og 13 og onsdage mellem kl. 15 og 18, hvor rådsøgende tilbydes et møde af gennemsnitlig op mod en halv times varighed med 2 rådgivere.

En anden henvendelsesmulighed ved nye 1. henvendelser er vores telefonrådgivning. Dette kan ske på vores særlige telefonrådgivningsnummer i tidsrummet onsdag mellem kl. 19 og 21,

hvor vi hver gang har 2 telefonrådgivere på vagt. Som det fremgår af retshjælpens hjemmeside, har retshjælpen ikke mulighed for at yde telefonisk rådgivning i kontorets åbningstid. Retshjælpen har i en periode i gennemsnit registreret mellem 2 og 3 forsøg herpå pr. åbningsdag, hvorfor det kunne være ønskeligt at kunne tilbyde denne bistand.

Hvis rådgiverne i forbindelse med 1. henvendelsen, hvad enten det er på biblioteket eller i telefonrådgivningen, skønner, at rådeøgende har behov for yderligere bistand, og rådgiveren finder retshjælpen egnet hertil, tilbydes videregående bistand, som trin 2-bistand.

Den efterfølgende videregående behandling, der næsten altid vil indebære en egentlig sagsbehandling med indhentelse af yderligere oplysninger, rejsning/afvisning af retlige krav mv. sker i form af møder på retshjælpens kontor, skriftlige henvendelser til de i sagen involverede og telefoniske henvendelser. Videregående sagsbehandling angår ofte tvistige sager. Ved opstart af en sagsbehandling bekræfter retshjælpen i en skriftlig opdragsbekræftelse, hvad retshjælpens bistand konkret skal angå.

I forbindelse med videregående behandling i tvistige sager kan forlig komme på tale. Enten på retshjælpens initiativ eller eventuelt efter modpartens initiativ. Hvis en videregående behandlet sag indebærer egentlige forligsdrøftelser registreres den tillige som en trin 3-sag.

I forbindelse med den videregående sagsbehandling kan der opstå behov for yderligere møder eller telefonisk afklaringer med rådeøgende. Under ét betegnes disse som efterfølgende konsultationer. De efterfølgende møder finder sted i mødelokalet på retshjælpens kontor, normalt i den almindelige åbningstid. Der har i beretningsåret været dage, hvor mødelokalet har været uafbrudt booket af møder med forskellige rådeøgende i hele kontorets åbningstid.

Retshjælpens kontor er åbent mandage og onsdage mellem kl. 10 og kl. 18.

- Rådgivningen i tal

Registreringerne nedenfor er i henhold til den nye tilskudsbekendtgørelse (bkg. nr. 637 af 11. juni 2014) med tilhørende Vejledning (nr. 9413 af 23. juni 2014).

1. henvendelser	2011	2012	2013	2014	2015
1. henvendelser i alt	719	849	1.088	1.266	1.156
- heraf i åben tid	427	567	810	960	848
- heraf telefonisk	292	282	278	306	308

Silkeborg Retshjælp har således i 2015 ydet trin 1-retshjælp i **1.156** tilfælde.

Sagsforløb	2011	2012	2013	2014	2015
1. henvendelser i alt	719	849	1.088	1.266	1.156
- heraf afsluttet med rådgivningen	594	711	895	1.066	994
- heraf til sagsbehandling	125	138	193	200	162
<i>sager til sagsbehandling i % af alle</i>	<i>17 %</i>	<i>16 %</i>	<i>18 %</i>	<i>16 %</i>	<i>14 %</i>
Opstartet sagsbehandling	125	138	193	200	162
- med tilskud	92	90	130	143	127
<i>sagsbehandling med tilskud i % af alle</i>	<i>74 %</i>	<i>65 %</i>	<i>67 %</i>	<i>72 %</i>	<i>78 %</i>
- uden tilskud	33	48	63	57	35
- fordi de økonomiske betingelser ikke er opfyldt	32	44	57	54	26
- fordi de økonomiske betingelser er					

opfyldt, men	1	4	6	3	9
- gældssaneringsager	0	0	1	0	0
- straffesager	1	0	0	0	1
- erhvervsager	0	0	1	0	1
- forvaltnings- og klagenævnssager	0	4	4	3	7

Silkeborg Retshjælp kan således dokumentere i 2015 at have ydet retshjælp udover trin 1 (trin 2) i 162 tilfælde hvoraf **127** sager er tilfælde, hvor tilskudsbetingelserne for aktivitetstilskud for trin 2-rådgivning er opfyldt. Silkeborg Retshjælp kan ligeledes dokumentere, at have ydet trin 3-rådgivning i i alt 21 tilfælde, hvoraf **11** tilfælde er trin 3-rådgivning i sager, hvor tilskudsbetingelserne er opfyldt.

Samlet set har retshjælpen således ydet retshjælp på trin 2 og trin 3 i **138** tilfælde, hvor tilskudsbetingelserne er opfyldt.

Som det fremgår, er der et fald – både i 1. henvendelser og i sagsbehandlede sager. Og det på trods af, at kapaciteten overfor ny rådsøgende har været den samme som året før, og i forhold til sagsbehandling i hvert fald ikke har været mindre end året før.

Årsagen hertil skal navnlig søges i den personalemæssige situation, jf. senere, der har medført, at rådgiverne på grund af markant lavere anciennitet har haft en mindre kapacitet. Dette har navnlig gjort sig gældende i forbindelse med sagsbehandlingen, hvor de mange nye rådgivere hver i sær kun har kunnet opstarte færre nye sager. Faldet kan navnlig henføres til 2. halvår.

Sagsbehandling	2011	2012	2013	2014	2015
Efterfølgende konsultationer	659	762	1.212	1.381	1.300
Registrerede sagsbehandlingsekspeditioner*	1.328	1.881	2.949	3.253	3.724
- heraf registrerede afsendte breve/mail	1.314	1.970	2.864	3.642	4.112
- heraf registrerede modtagne breve/mail	899	1.309	2.120	2.786	3.779
- heraf registrerede faglige samråd	234	828	1.007	1.284	703

*Sagsbehandlingsekspeditioner registreres som en ekspedition hver gang, der er ekspederet i en sag, uanset om der faktisk foretages en eller flere sagsbehandlingsskridt. De undersagsbehandlingsskridt, der registreres, er modtagelse af breve/mail, afsendelse af breve/mail, indhentelse af oplysninger, litteratursøgning, udfyldelse af blanket/skema, udarbejdelse af notat, fagligt samråd, gennemgang af materiale og/eller andet.

Mailkorrespondance er i betydeligt omfang ved at fortrænge almindelig brevpost.

Sagsbeholdning	2011	2012	2013	2014	2015
Sagsbeholdning primo	150	112	133	177	211
Opstartede sager i årets løb	122	138	193	200	162
Genoptagne/-sluttede sager, netto	2	-2	-4	-4	1
Sager afsluttet i årets løb	162	115	145	162	181
Sagsbeholdning ultimo	112	133	177	211	193

- Sagstyper

Vi registrerer sagstyper indenfor 14 hovedgrupper. De tilsvarende tal for forrige år er angivet i parentes.

Sagstype	1. henvendelse	sagsbehandlede
Antal sager i alt	1156 (1266)	162 (200)
Familie- og arveret	22 % (24 %)	2 % (6 %)
Sociale ydelser	5 % (5 %)	7 % (5 %)
Øvrige offentligretlige sager	2 % (2 %)	2 % (3 %)
Ansættelsesforhold	2 % (3 %)	2 % (7 %)
Lejeret	13 % (14 %)	21 % (20 %)
Fast ejendom og boligforhold i øvrigt	7 % (9 %)	6 % (6 %)
Andre kontraktforhold	15 % (15 %)	24 % (18 %)
Udlændingesager	4 % (3 %)	7 % (5 %)
Personskadeerstatning i enhver form	7 % (9 %)	17 % (23 %)
Dårlig økonomi	9 % (8 %)	2 % (6 %)
Straffesager	2 % (3 %)	1 % (0 %)
Procesret	5 % (2 %)	1 % (1 %)
Sundhedsmæssige forhold	2 % (1 %)	4 % (1 %)
Diverse	5 % (4 %)	4 % (2 %)

- Modparter

Rådsøgendes modparter er ved 1. henvendelsen registreret således, idet de tilsvarende tal for forrige år er angivet i parentes:

Modpart	2013	2014	2015
Ingen	14 %	18 %	17 %
Jævnbyrdig	31 %	35 %	33 %
Offentlig myndighed/nævn	23 %	19 %	22 %
Erhvervsdrivende	32 %	28 %	28 %

Sager, hvor offentlige myndigheder eller nævn er involverede – enten som direkte modpart eller som afgørelsesmyndighed (vandmyndigheder, vejmyndigheder, hegnssyn, Huslejenævn, Beboerklagenævn, Ankestyrelse, udlændingemyndighederne, SU-styrelsen etc.) fylder mere og mere i retshjælpens sagsbehandlede sager, hvorfor vi er begyndt at registrere dette særskilt.

Klage til offentlig myndighed/nævn	2014	2015
Andel af alle sagsbehandlede sager	31 %	41 %

En af disse sager har drejet sig om en kommune, der retsstridigt har inddraget 2/3 af støttetimerne til en hjerneskadet plejehjemsbeboer. Efter at Ombudsmanden havde været inde over sagen, ændrede kommune og Ankestyrelsen afgørelsen. Sagen gav anledning til særskilt Nyhed fra Ombudsmanden, se

http://www.ombudsmanden.dk/find/nyheder/alle/hjerneskadet_kvinde/.

I en anden sag har retshjælpen bistået en rådsøgende, der var endelig dømt i en lille straffesag, med at søge Procesbevillingsnævnet om anketilladelse. Efter opnåelse heraf fik rådsøgende beskikket en advokat og blev herefter frifundet i landsretten.

- Småsager

Vi forsøger at registrere hvor mange af vores 1. henvendelser, der indeholder et problem, der kunne være en potentiel småsag, det vil sige tvistige sager om en sagsgenstand på mindre end kr. 50.000. Resultatet heraf er, at 20 % af sagerne indeholder potentiale til at kunne blive en småsag.

Vores registrering af potentielle småsager er behæftet med betydelig usikkerhed.

Retshjælpen bistår vores rådsøgende som partsrepræsentant i forbindelse med småsager, der under både med udfærdigelse af stævninger og svarskrifter, med deltagelse i forberedende telefonretsmøder og med partsrepræsentation under hovedforhandlinger.

Af de afsluttede sager i beretningsåret har Silkeborg Retshjælp bistået vores rådsøgende i i alt 24 småsager, der har verseret ved retten. Heraf 21 sager for sagsøger og 3 for sagsøgte. 20 af sagerne har været byretssager, mens 1 sager har været behandlet ved både byret og Vestre Landsret, hvor dommen er optrykt i U 2015.3445 V.

En endnu ikke afsluttet lejesag har været påkæret til landsretten med henblik på afklaring af hvorvidt den skulle behandles som småsag, hvilket den skulle.

En af vores rådsøgendes modparter har fået appeltilladelse til at anke en ellers vunden småsag til landsretten.

Det var forventet, at den forhøjede appelgrænse og dermed de ændrede kæreregler, ville vanskeliggøre retshjælpens arbejde med småsagerne. Det har vist sig at blive tilfældet. Til gengæld har det vist sig, at det er muligt at opnå appeltilladelse ved Procesbevillingsnævnet, og retshjælpen har i beretningsåret i 2 tilfælde opnået appeltilladelse til at påkære sager til landsretten. I begge tilfælde har det drejet sig om sager, hvor byretterne har tilkendt vores modparter i omkostninger til dækning af advokatbistand til forberedelse af småsager.

- Evaluering af afsluttede sager

Retshjælpen har evalueret de i beretningsåret afsluttede sager. Udgangspunkt for evaluering tages i det/de med rådsøgende aftalte opdrag. En videregående sagsbehandling kan godt udvikle sig således, at der bliver flere opdrag på en sag.

Evalueringen omfatter de i beretningsåret afsluttede 181 sager samt yderligere 4 sager, der har været lukket i tidligere, men har været genoptaget i beretningsåret med henblik på behandling af yderligere afdrag og derefter lukket igen i beretningsåret.

Hovedopdragets karakter	2012	2013	2014	2015
Afklaring af retsstilling	35 %	34 %	25 %	27 %
Ændring af retsstilling	65 %	66 %	75 %	73 %

Sagsbehandlingstid i afsluttede sager	2014	2015
Gennemsnitlig	8,5 måneder	11,7 måneder
Variation	0,2 - 40 måneder	0,2 - 34,4 måneder

Gennemsnitlig sagsbehandlingsintensitet pr. afsluttet sag	2012	2013	2014	2015
Efterfølgende konsultationer udover 1. møde	5	5	4	6
- Variation			0 - 41	1 - 21
Modtagne breve / mails	9	8	12	15
- Variation			0 - 91	0 - 57
Afsendte breve / mails	15	12	16	18
- Variation			0 - 85	0 - 53

I forbindelse med afslutningen af en sagsbehandlet sag foretager Silkeborg Retshjælp selv en egen vurdering af, hvorvidt det med rådsøgende aftalte opdrag objektivt kan anses for gennemført.

Opdraget er:	2012	2013	2014	2015
I det væsentlige gennemført	66 %	82 %	70%	59 %
Ikke eller kun i ringe grad gennemført	29 %	18 %	30 %	41 %

Måles kun på de sager, hvori opdraget gik ud på at ændre retsstillingen, er opdraget i det væsentlige gennemført i 60 % af sagerne. Heraf har vi i 45 sager hjulpet rådsøgende til et samlet økonomisk udbytte på i alt kr. 2.121.306 med kr. 589 som laveste og kr. 601.460 som højeste resultat.

Af de afsluttede og evaluerede sager er 8 % afsluttet uden at være færdigbehandlet på grund af, at rådsøgende på et tidspunkt i forløbet ikke længere medvirkede i nødvendigt omfang for at sagsbehandlingen kunne fortsætte. 15 % af sagerne, eller 27 sager, er fortsat ved advokat, enten efter opnåelse af retshjælpsforsikringsdækning/fri proces eller fordi rådsøgende har ønsket sagen flyttet.

På grund af sagsforløbenes meget forskellige omfang, karakter og intensitet finder retshjælpen ikke, at det giver mening at forsøge at beregne omkostningen pr. henvendelse eller pr. sag.

PERSONALE

Der er følgende personaletyper i retshjælpen: Daglig leder (advokat), sekretærer (kontoruddannede), supervisor (uddannet jurist med flere års erfaring med tvistløsning), IT-medarbejder (IT-tekniker), rengøringsassistent, pedel, seniorrådgivere (uddannede jurister med erhvervs erfaring), studenterrådgivere (jurastuderende på bachelor eller kandidatuddannelsen), praktikanter (jurastuderende på kandidatuddannelsen), volontører (arbejdsløse uddannede jurister) og specialkonsulenter. Og hertil kommer en række specialrådgivere, der ikke er medarbejdere, men bistår rådgiverne med faglig viden på hver deres afgrænsede praktiske eller juridiske specialområde.

Ved beretningsårets start var der 8 studenterrådgivere, 2 praktikanter og 1 volontør, der netop vendte tilbage efter endt barsel. Alle disse 11 er rejst i beretningsårets løb, deraf 2 i løbet af 1. halvår, 5 til sommerferien, 2 i sensommeren og de sidste 2 i slutningen af beretningsåret. Volontøren fordi hun lykkeligvis fik arbejde, 2 forventeligt fordi de blev færdige med deres uddannelse, 3 fordi de fik bedre betalt studenterarbejde andetsteds, 2 ved domstolene og 1 ved advokat, 2 fordi de skulle til udlandet, 1 i praktik og 1 for at studere, 3 fordi de flyttede til København, deraf 1 i praktik, og den sidste fordi der af studiemæssige og personlige grunde ikke længere kunne afses en hel ugedag til retshjælpsarbejde.

De 11, der er holdt i beretningsåret var i gennemsnit ansat i 19 måneder – svingende fra 3,5 til 35 måneder. Dette er en mindre stigning i forhold til 2014, hvor de holdte rådgivere, stoppede i retshjælpen efter 16 måneder i gennemsnit.

Der er i beretningsåret ansat 11 nye rådgivere, deraf en som praktikant på 1. semester. Af disse 11 er 2 praktikanter, der afbrød deres praktikforløb efter deres 2. semester for efter sommerferien i stedet at fortsætte som almindelige rådgivere, og en er vendt tilbage efter endt barsel. De øvrige 8 er helt nye rådgivere, der har skullet gennemgå et oplæringsforløb af helst 3 måneders varighed.

Denne oplæringsbyrde har været helt overvældende.

Af de 11 nye er 3 holdt i beretningsåret, således at der ved udgangen af beretningsåret er 8 rådgivere. Disse 8 har ultimo en gennemsnitsanciennitet på 7 måneder. Dette er næsten en halvering i forhold til 2014, hvor rådgivernes gennemsnitsanciennitet ultimo var 13,5 måneder. Den ene af de 8 er startet igen efter barsel. Hun har 15 måneders anciennitet fra før barslen. Ses der bort fra hende ved opgørelsen af rådgivernes anciennitet falder gennemsnitsancienniteten for de 7 resterende til 5 måneder, svingende fra 7 til 2 måneder, og hertil så den tilbagevendte med en anciennitet på 20 måneder.

Denne markant faldende anciennitet med megen ringe variation med kun én med nogen erfaring, er meget mærkbar for retshjælpens kapacitet til at yde rådgivning – både kvantitativt og kvalitativt. Årsagen til faldet i retshjælpens rådgivninger og opstartede sager har sin afgørende årsag i disse forhold, navnlig efter det afgørende dræn af erfaring, der skete til sommerferien.

Retshjælpens sekretærbistand er delt med 4,5 timer på hver af de 2 åbningsdagene og delt på 2 sekretærer, en på hver dag. I beretningsåret er den ene af retshjælpens sekretærer endvidere holdt til sommerferien. Efter en ansættelsesrunde blev der ansat en ny sekretær til 1. september, men denne ansættelse ophørte efter kun 1 rigtig arbejdsdag. Herefter har retshjælpen haft en ny ansættelsesrunde. Den nye sekretær starter først umiddelbart efter beretningsårets udløb. En af vanskelighederne ved ansættelse af sekretærbistand er det yderst beskedne ugentlige timetal, der begrænser ansøgerfeltet meget betydeligt.

I 2. halvår har onsdagssekretæren i noget omfang også påtaget sig mandagsopgaven.

Kredsen af telefonrådgivere, der alle er seniorrådgivere, tidligere studenterrådgiver, der nu er i arbejde forskellige steder i landet, er i beretningsårets løb blevet reduceret med 1 telefonrådgiver. En forudsat afløsning var alligevel ikke realisabel i forhold til den pågældendes arbejds-situation. Så kredsen er ultimo beretningsåret reduceret til 5 telefonrådgivere, hvilket giver lidt manglende fleksibilitet med hensyn til at tilrettelægge en arbejdsplan, hvor der altid er mindst 2 samtidige telefonrådgivere i den fulde telefontid onsdag, 19-21. En supplerings af kredsen er derfor ønskelig.

En af retshjælpens tidligere rådgivere, der har fået andet arbejde, men ønsker fortsat tilknytning til retshjælpen fungerer som frivillige ad hoc specialkonsulent med udarbejdelse af paradigmaer, tjeklister, interne formularer mv. som indhold.

Retshjælpen har i hele beretningsåret tillige haft hjælp fra en retsassessor, der har fungeret som supervisor.

I beretningsåret har retshjælpen endvidere oprettet en pedelstilling, der varetages af en frivillig. Pedellen varetager en lang række praktiske opgaver, der er med til at skabe gode fysiske rammer omkring retshjælpen og rådgivningen, og han har allerede vist sin værdi.

I beretningsåret har personalet involveret i alt 36 personer, hvoraf 19 var aktuelle medarbejdere ultimo.

- praktik

Efter inspiration fra Juss-Buss i Oslo, som retshjælpen besøgte under sin ekskursion i 2012, opstartede retshjælpen i sommeren 2014 et praktikforløb over 3 halvår for jurastuderende på kandidatuddannelsen på Aarhus Universitet. Første praktikhalvår er et oplæringsforløb, hvor praktikanterne deltager som helt almindelig studenterrådgivere en dag om ugen på helt almindelige studenterrådgivervilkår og bliver oplært i rådgivningsarbejdet. I andet praktikhalvår, det egentlige praktikforløb, der opfylder kravene hertil fra Aarhus Universitet, arbejder praktikanterne frivilligt i 37 timer om ugen, dels med almindelig rådgivning/sagsbehandling og dels med et projekt. På tredje praktikhalvår med en ugentlig arbejdsdag skal der ikke arbejdes med konkrete sager, men udelukkende med generel formidling og oplysning om retshjælpsrelevante emner og deltagelse i generelt retshjælps- eller retshjælpspolitisk arbejde.

Praktikhold 1 på 2 praktikanter startede på oplæringsforløbet i august i 2014. Praktikhold 1 fortsatte med det egentlige praktikforløb i første halvår i praktikforløbet, efter at forløbet var godkendt på Aarhus Universitet til 10 ETCS. De 2 praktikanter valgte at arbejde med et "Flytte hjemmefra-jura"-projekt sideløbende med deres almindelige rådgivnings-/sagsbehandlingsarbejde. Planen var, at praktikanterne skulle rejse rundt og præsentere projektet på gymnasier og andre ungdomsuddannelsessteder i deres tredje praktikhalvår.

På grund af praktikanternes større ugentlige arbejdstid holdt retshjælpen kontoret åbent og delvist bemandet om tirsdagene i første halvår med sagsbehandling og møder for praktikanterne og volontøren. Torsdagene blev brugt til projektarbejdet. Tirsdage og i nogen grad torsdage blev tillige til en slags fleksdage, hvor de faste mandags- og onsdagsrådgivere kunne flekse, hvis eksamener eller andre forhold vanskeliggjorde arbejde og mødeafholdelse på de sædvanlige arbejdsdage. Der var i første halvår tillige oftest også supervision på tirsdagene.

Praktikhold 2, der desværre kun blev på 1 praktikant, startede oplæringsforløbet i første halvår.

Bestyrelsen så sig nødsaget til at afvikle praktikprojektet, da bevillingen for beretningsåret fremkom. Hold 1-praktikanterne valgte at afstå fra deres tredje halvår og i stedet overgå til at fortsætte som almindelige rådgivere efter sommerferien. Hold 2-praktikanten skiftede til arbejde på et advokatkontor efter oplæringshalvåret og ansøgerne til hold 3. blev i stedet tilbudt ansættelse som almindelige rådgivere.

- den frivillige indsats

Alle medarbejdere bortset fra rengøringsassistenten arbejder helt eller delvist på frivillig probonobasis. Således får bl.a. studenterrådgiverne en studenteraflønning for 3 timers indsats om ugen, svarende til højst ¼ af deres faktiske indsats.

Der sker ingen præcis registrering af arbejdet i retshjælpen, derunder den frivillige, ulønnede indsats. Men medarbejdernes samlede arbejdsindsats i beretningsåret kan skønsmæssig opgøres til omkring 9.200 timer, hvoraf kun 2.260 er lønnede timer. Den frivillige indsats kan følgende skønsmæssigt opgøres til 6.940 timer, svarende til ca. 4,2 fuldtidsstillinger. Den samlede arbejdsindsats i beretningsåret er ca. 1.800 mere end i 2014 hvilket skyldtes praktikforløbet i første halvdel af beretningsåret. Og hertil kommer den frivillige indsats fra bestyrelsens medlemmer.

Retshjælpen ville ikke kunne fungere i sin nuværende form uden denne betydelige frivillige indsats.

UDDANNELSE

Retshjælpen har ifølge sine vedtægter også til formål *"at være et tilbud til jurastuderende om et praktisk supplement til den teoretiske uddannelse"*.

Læringsindholdet opnås navnlig gennem den daglige aktivitet, derunder sagsbehandlingsaktivitet. Dette sker efter sidemandsoplæring ved selvstændig sagsbehandling af egne sager i et team og med løbende konkret supervision. Hertil kommer løbende generelle småkurser ved supervisor, når en konkret problemstilling i en sag spontant giver anledning til at samle en flok rådgivere og gennemgå en problemstilling, oftest praktisk.

Også de faglige arrangementer med andre retshjælpsinstitutioner indeholder ofte faglig læring, mest fordi de faglige indlæg her er direkte målrettet til retshjælpsrådgivere.

I beretningsåret har retshjælpen endvidere deltaget i eksterne kurser og har arrangeret interne kurser. Selv om rådgiverne er jurastuderende har eksterne kurser stor betydning for uddannelsen, navnlig kurser, der behandler de mere praktiske sider af de forskellige retsområder, da universitetsundervisningen sjældent er dækkende på dette område. Eksterne kurser af relevans er oftest advokatkurser, der er meget dyre at deltage i. Retshjælpens muligheder for at deltage i eksterne kurser er begrænset af de økonomiske rammer. For at afbøde dette søger retshjælpen at få deltagelse helt eller delvist sponsoreret af kursusudbyderne, hvilket i nogen grad lykkes.

- eksterne kurser

I beretningsåret har medarbejdere fra retshjælpen deltaget i følgende formelle eksterne 1-dages jurist/advokat- kurser:

- Personskade, 3 mand (København)
- Forældelse og passivitet (Horsens)
- Gå hjem-møde om den nye Lejelov, 3. mand (Aarhus)

- Gå hjem-møde om Praxis om erstatning for mangelfuld sagsbehandling i det offentlige (Aarhus)
- Gå hjem-møde om Efterbetaling af sygedagpenge (Aarhus)
- Advosys for nye medarbejdere (Vejle)
- Forældelse i personskadesager, (København)

- formelle interne kurser

Vi har i beretningsåret bl.a. afholdt interne kurser i

- Ændringer i Lejelovgivning (ved en specialrådgiver, medarbejder ved Københavns huslejenævn)
- Personskade (ved 3 rådgivere)
- Forældelse i hovedtræk (ved daglig leder)
- Forældelse i personskadesager (ved 1 rådgiver)

navnlig i forbindelse med vores kvartalsmøder, der er den eneste lejlighed, hvor alle rådgivere deltager.

- faglig ekskursion

Retshjælpens medarbejdere har i beretningsåret deltaget i en faglig ekskursion til Odense med besøg hos Retshjælpen Vollsmose med faglige oplæg og udveksling af historie og erfaringer samt rundvisning i Vollsmose.

UDADVENDTE AKTIVITETER

- "Retshjælpskommissionen"

Ved den Rundbordssamtale på Folkemødet 2014, som Silkeborg Retshjælp arrangerede, blev det aftalt, at der skulle nedsættes en arbejdsgruppe (populært kaldet Retshjælpskommissionen) med deltagelse af Advokatrådet, Danske Advokater, advokatvagterne, retshjælpsinstitutioner, Forbrugerrådet Tænk, Institut for Menneskerettigheder, Forsikring og Pension med henblik på at fremkomme med et samlet oplæg til retspolitikere om et bedre og mere sammenhængende retshjælpstilbud til befolkningen. Silkeborg Retshjælp har deltaget i denne arbejdsgruppe, der har afholdt 8 møder i beretningsåret.

Oprindeligt var det aftalt, at arbejdsgruppen skulle kunne fremlægge sit oplæg på Folkemødet 2015. Men det stod i løbet af foråret klart, at det ikke kom til at ske, da arbejdsgruppen behøvede yderligere tid til sit arbejde.

- Folkemødet 2015

Da det, jf. ovenfor, var forventet at Retshjælpskommissionen skulle aflevere sit oplæg på Folkemødet 2015, arrangerede retshjælpen tidligt at skulle deltage. Da det viste sig, at det alligevel ikke ville blive tilfældet, besluttede bestyrelsen at opretholde færgereservationer mv. og sende en enkelt repræsentant alene med henblik på at fortsætte traditionen med at tilbyde almindelig retshjælp på Allinge Bibliotek under Folkemødet.

- deltagelse i retspolitisk arbejde

Silkeborg Retshjælp vil gerne stille sig til rådighed i relation til retspolitisk arbejde om retshjælp. Og retshjælpen inviterer gerne og ofte politikere, øvrige retshjælpsinstitutioner og alle andre interesserede til at besøge os for at danne sig et personligt indtryk af vores arbejde og deltage i en debat om retshjælpsområdet.

Retshjælpen har i beretningsåret haft besøg af en retsordfører fra Folketingets Retsudvalg og en udvalgsformand fra Silkeborg Kommune. Og retshjælpen har i beretningsårets løb haft skriftlig kontakt med flere retsordførere i Folketinget.

- erfaringsudveksling

-- i dansk sammenhæng

Silkeborg Retshjælp stod som arrangør af Retshjælpsnetværkets 9. møde, der blev afholdt i Silkeborg den 7. marts 2015 med deltagelse af 32 fra 7 retshjælpsinstitutioner, men med respons fra 26 retshjælpsinstitutioner. Mødets faglige indhold omhandlede selve rådgivningssituationen og de ny lejeregler og havde i øvrigt mest fokus på netværksdelen.

Der er ved beretningsårets slutning ikke arrangeret yderligere møder i Retshjælpsnetværket.

-- i nordisk sammenhæng

Silkeborg Retshjælp sendte sine 2 praktikanter på hold 1 til Juss Buss i Oslo i foråret for at indsamle inspiration til det mulige indhold af praktikforløbets tredje halvår.

Derudover sendte Silkeborg Retshjælp en repræsentant til et 3-dages "Fellesseminar om Rettshjælp" i Oslo i efterårsferien med deltagelse af ca. 75 deltagere fra norske retshjælpsinstitutioner. Der er rigtig meget at blive inspireret af i de norske retshjælpsinstitutioner.

- anden udadvendt aktivitet

Silkeborg Retshjælp har været inviteret til et oplysningsarrangement en aften i en lokal erhvervsorganisation, hvor vi fortalte om retshjælp og småsager og retshjælpens virke.

Silkeborg Retshjælp har endvidere givet oplysninger til Produktionselskabet Mastiff til research til et nyt TV-koncept om retshjælp.

ØVRIGE FORHOLD af interesse

- rådgiveransvarssag

I beretningsåret er den rådgiveransvarssag, der blev påbegyndt i 2014 hævet ved retten af kravstiller og dermed afsluttet. Endvidere har der i beretningsåret været rejst yderligere et rådgiveransvar, der imidlertid også er afsluttet af vores rådgiveransvarsforsikringselskab uden at der har været udbetaling til kravstiller. Ultimo beretningsåret er der således ingen verserede rådgiveransvarssager.

På trods af, at begge sager på den led er endt godt for retshjælpen, har sagerne, da de begge har drejet sig om muligt ansvar for forældelse af de rådeøgendes krav, givet anledning til, at retshjælpen har skærpet sin interne kvalitetskontrol for bedst muligt at imødegå, at der fremover opstår mulig forældelse af de rådeøgendes krav, mens retshjælpen behandler sagerne.

I lyset af, at Silkeborg Retshjælp i den ene ansvarssag var sagsøgt for kr. 1,5 mio., har bestyrelsen i beretningsåret hævet maksimum på retshjælpens rådgiveransvarsforsikring til kr. 2 mio.

- Alle Tidets Retshjælp

Der har i beretningsåret været afholdt 2 arrangementer i Alle Tidets Retshjælp, der er et socialt netværk, som omfatter alle, der gennem tiderne har været medarbejder i Arbejdernes Retshjælp eller Silkeborg Retshjælp.

- bistand til andre retshjælpsinstitutioner

Silkeborg Retshjælp finder, at der påhviler de retshjælpsinstitutioner, der har erfaringer, en væsentlig forpligtelse til at dele ud af den til projektmagere og ildsjæle, der ønsker at starte eller videreudvikle retshjælpstiltag. Også selv om det øger konkurrencen om de begrænsede midler.

Silkeborg Retshjælp, der hører til en af de "gamle" retshjælpsinstitutioner, og har akkumuleret mange års erfaring med drift af en retshjælpsinstitution, har i beretningsårets løb både efter henvendelse og af egen drift ydet bistand til andre retshjælpsinstitutioner.

- opfordring

Silkeborg Retshjælp deler gerne sine erfaringer med alle interesserede, der hermed opfordres til at kontakte eller besøge os. Opfordringen gælder både almindeligt interesserede i retshjælp og retshjælpsarbejde, men også kolleger i andre retshjælpsinstitutioner og interesserede, der gerne vil opstarte ny retshjælpsaktivitet. Og endelig er opfordringen også møntet på retspolitikere, der gerne vil have lidt føling med dagligdagen i retshjælpsarbejdet.

oo0oo

Silkeborg, februar 2016

Ole Dueholm, advokat
daglig leder